

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Національний університет фізичного виховання і спорту України
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника»
Інститут модернізації змісту освіти МОН України
Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Університет Миколи Коперника
Харківська державна академія фізичної культури
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
London Metropolitan University (Університет Лондон Метрополітен)**

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ ТА ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю

01 грудня 2022 року

CURRENT ISSUES OF PHYSICAL CULTURE, SPORTS AND PHYSICAL EDUCATION

Collection of materials of the III All-Ukrainian Scientific and Practical conferences with international participation

December 01, 2022

Полтава, 2022

3. Красюк Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку як педагогічна проблема / Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Серія «Педагогічні науки», 2019. №1(64). С. 130–134.
4. Шашлов М. І. Сучасні підходи до оптимізації рухової активності студентів закладів вищої освіти / Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія № 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наук. праць / за ред. О. В. Тимошенка. К.: Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Випуск 12 (106). С. 119–121.

Безверхній В. О., Харченко Д. В., магістри групи 201-мФС,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
Науковий керівник: Жалій Р. В., ст. викладач кафедри фізичного виховання,
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

ПРОФЕСІЙНИЙ ВІДБІР ТА ОРІЄНТАЦІЯ СПОРТСМЕНІВ- ЛЕГКОАТЛЕТІВ У БІГОВІ НА ВИТРИВАЛІСТЬ

У процесі відбору спортсмена спочатку шляхом прогнозування максимально точно визначаються майбутні вимоги до змагального потенціалу спортсмена. Ці вимоги можуть містити очікувану кілька років рівні спортивних результатів, аналізі напрямів прогресу техніки й тактики провідних спортсменів і навіть в передбаченні ігрових ситуацій за кілька секунд після запропонованої заміни гравця. Іноді ці дані подаються як детальні ділові характеристики. Потім із допомогою вивчення змагальної діяльності, тестування складається прогноз змагального потенціалу чи перспектив її формування у конкретних спортсменів (новачків), які й проходять відбір. І нарешті, з урахуванням порівняння даних, отриманих на перших двох етапах, робиться висновок про рівень відповідності [1].

Навіть така узагальнена схема свідчить про великі працю, безпомилковість проведення відбору спортсмена. Особливу складність представляє надійне прогнозування можливостей юного спортсмена на кілька років вперед. Виявлення стабільних показників дозволяє собі з упевненістю прогнозувати індивідуальний розвиток юного спортсмена, оскільки перевага над однолітками за такими показниками збережеться у майбутньому. Наприклад, довжину тіла спортсмена можна з достатньої надійністю пророкувати вже в 9–11 років. Навпаки, прогноз маси тіла буде набагато менш надійним. Тож у кожному виді спорту визначається група найважливіших показників, за якими здійснюється відбір під час багаторічної підготовки [2].

Задатки – це вроджені морфофункціональні характеристики людини, спадкові передумови її розвитку. Здібності – властивості особистості, котрі є передумовою успішного виконання певної діяльності. Задатки є органічною основою здібностей. Але здібності не є вродженими, а суспільно набутими

якостями внаслідок розвитку задатків. Придатність – це сукупність властивостей людини, котрі характеризують можливість виконання нею певної діяльності, наприклад у конкретному виді спорту. Придатність визначається здібностями, рівнем знань, вмінь, навичок, рисами характеру, особливостями емоційно-вольової сфери людини. Схильність – стійка орієнтація людини на певну діяльність. Схильність пов'язана із придатністю, яка часто стимулює бажання до даної діяльності [3].

Схильність розвивається під впливом занять спортом, ставлення тренера, товаришів, батьків до даної діяльності. Обдарованість (моторна, сенсорна, перцептивна, інтелектуальна тощо) – це високий рівень вроджених задатків, розвитку здібностей і схильності до даного виду спорту, творчого ставлення до справи (тренування, змагань, режиму тощо) [4]. Талант – вроджена обдарованість, найвища придатність людини до даної змагальної діяльності в конкретному виді спорту. Талант може бути перетворений у вищу спортивну майстерність тільки через працелюбність, творчий підхід до тренування тощо.

У сучасному спорті особливо актуальним є виявлення перспективних спортсменів, які здатні демонструвати найвищі результати. Такому спортсмену повинні бути притаманні рідкісні морфофункціональні дані, своєрідне поєднання комплексу фізичних і психічних якостей. А це трапляється рідко навіть при найсприятливішій побудові багаторічної підготовки і наявності всіх необхідних умов.

Під спортивним відбором слід розуміти процес пошуку найбільш обдарованих людей, які здатні досягти високих результатів у конкретному виді спорту. Спортивна орієнтація – це визначення перспективних напрямків досягнення вищої спортивної майстерності, яке базується на вивченні задатків і здібностей спортсменів, їх індивідуальних особливостей для формування спортивної майстерності. Орієнтація може стосуватися вибору вузької спортивної спеціалізації в межах даного виду спорту (спринтер – стаєр, захисник – нападаючий), визначення індивідуальної структури багаторічної підготовки, динаміки навантажень і темпів приросту досягнень, встановлення провідних факторів підготовленості та змагальної діяльності, які здатні істотно вплинути на рівень спортивних результатів) [5].

Таким чином, спортивний відбір повинен вирішувати завдання виявлення перспективних людей, з яких можна підготувати видатних спортсменів, а спортивна орієнтація – визначити стратегію і тактику цієї підготовки в системі навчання і тренування. Відбір і орієнтація тісно пов'язані зі структурою багаторічного удосконалення спортсмена. У відповідності з цим доцільно виділяти п'ять етапів відбору, в результаті кожного з яких повинна бути дана відповідь на запитання: чи здатен досліджуваний вирішити ті завдання, які поставлені на кожному етапі багаторічної підготовки? У відповідності з цим встановлюється основне завдання відбору на кожному з його етапів [4].

Література

1. Москаленко Н. В. Науково-теоретичні основи інноваційних технологій у фізичному вихованні / Спортивний вісник Придніпров'я. 2015. № 22. С. 124–128.
2. Платонов В. Н. Система підготовки спортсменів до олімпійського спорту / Загальна теорія та її практичне застосування. К.: Олімпійська література, 2004. 808 с.
3. Супруненко М. В. Формування перспективних рухових навичок основних елементів тенісу відповідно до сучасного стану гри у дітей 4–6 років / Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт, 2010. № 81. С. 447–451.
4. Тарпіщев С. А., Самойлов В. А., Губа В. П. Особливості підготовки юних тенісистів / Фізична культура та спорт, 2006. 192 с.
5. Теніс: Навчальна програма для ДЮСШ, СДЮШОР, ШВСМ та СНЗСП [Теніс: Навчальна програма для тренерів, СДЮШОР, ШВСМ та СНЗСП]. К., 2012. 160 с.

Вишар Є. В., ст. викладач кафедри соціальної роботи та спеціальної освіти,
Полтавський інститут економіки і права

МЕДИКО-БІОЛОГІЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФІЗИЧНИХ ТЕРАПЕВТІВ В АСПЕКТІ ФОРМУВАННЯ ЇХНЬОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Специфіка підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 227 «Фізична терапія, ерготерапія» полягає в тому, що вона повинна сформувати у майбутніх фізичних терапевтів глибокі знання особливостей конституції, будови та функцій органів і систем організму людини, розуміння динаміки функціонального стану організму під впливом терапевтичних вправ та фізичних преформованих чинників, різних аспектів фізичної терапії у світлі теорії адаптації й системних механізмів гомеостазу.

У процесі професійної підготовки фізичні терапевти опановують цикли загальної та професійної підготовки, об'єднаних за принципом цілісного підходу до здоров'я людини. За змістовими особливостями дисципліни поділяємо на три групи: цикл природничо-наукової підготовки, цикл фізкультурно-спортивних дисциплін, цикл дисциплін реабілітаційного спрямування. Початковий етап професійної підготовки студентів базується на вивченні природничих (медико-біологічних) дисциплін, що вивчаються, переважно, у перших чотирьох семестрах. До них відносяться: біохімія м'язової діяльності, анатомія та динамічна анатомія, фізіологія людини, медична біологія та ін.

Медико-біологічна підготовка майбутніх фахівців фізичних терапевтів розглядається нами як первинний етап професіоналізації здобувачів вищої освіти. Це спеціально організований процес оволодіння медико-біологічними знаннями, уміннями та навичками та на цій основі формування професійно